

Lietuvos Respublikos ambasada Kroatijos Respublikoje, Juodkalnijai, Kosovo Respublikai ir Šiaurės Makedonijos Respublikai

AKTUALIOS EKONOMINĖS INFORMACIJOS SUVESTINĖ

2021.10.01-2021.10.31

(Data)

DATA	PATEIKIAMOS INFORMACIJOS APIBENDRINIMAS	INFORMACIJOS ŠALTINIS	PASTABOS
Lietuvos eksportuotojams aktuali informacija			
	<p>2021 m. rugsėjo mėn. Kroatijoje didžiausias metinis kainų augimas - 10,8 proc. – užfiksuotas transporto sektoriuje, kurį labiausiai nulėmė 21,6 proc. degalų ir tepalų metinis kainų augimas. Vidaus gamybos sąnaudos išaugo iki 12,1 proc. (2020 m. tuo pačiu metu užfiksuotas 9,3 proc. metinis padidėjimas) ir iššaukė vartojimo kainų padidėjimą. Rugsėjo mėnesį didžiausią įtaką vartotojų kainų indekso augimui (17,1 proc.) turėjo 0,97 proc. pabrangę drabužiai ir avalynė. Apdirbamojoje pramonėje kainos buvo 7,9 proc. didesnės nei tuo pačiu 2020 m. laikotarpiu. Įvertinus pramonės gamybos kaštų augimą, galima tikėtis, kad infliacija ir toliau kils.</p>	<p>Brojke su neumoljive: Hrvatskoj slijedi novi val poskupljenje, inflacija ubrzava - Novi list</p>	
	<p>Juodkalnijos statistikos biuro duomenimis, 2021 m. sausio – rugsėjo mėn. Juodkalnijos užsienio prekybos apyvarta lyginant su tuo pačiu 2020 m. laikotarpiu išaugo 17,1 proc. ir pasiekė 2,13 mlrd. eurų. Eksportas sudarė 302,0 mln. EUR, o importas – 1,8 mlrd. EUR. Lyginant su tuo pačiu 2020 m. laikotarpiu, eksportas išaugo 18,7 proc., o importas – 16,8 proc.</p> <p>Daugiausia eksportuota žaliavų, ne maisto prekių: metalų rūdos ir metalo laužo (40,4 mln. EUR), kamštinės medžiagos ir medienos (24,0 mln. EUR). Daugiausia importuota mašinų ir transporto priemonių (376,3 mln. EUR): kelių transporto priemonių (106,4 mln. EUR), elektros mašinų, prietaisų (77,0 mln. EUR).</p> <p>Pagrindiniai eksporto partneriai: Serbija (78,0 mln. EUR), Šveicarija (24,5 mln. EUR) ir Bosnija ir Hercegovina (23,3 mln. EUR). Pagrindiniai importo prekybos partneriai: Serbija (368,9 mln. EUR), Kinija (179,2 mln. EUR) ir</p>	<p>Statistical Office of Montenegro - MONSTAT</p>	

	Vokietija (168,4 mln. EUR). Daugiausia prekiauta su CEFTA šalimis ir ES valstybėmis narėmis.		
	Šiaurės Makedonijos Valstybinio statistikos biuro duomenimis, lyginant su tuo pačiu 2020 m. laikotarpiu, 2021 m. sausio-rugpjūčio mėn. Šiaurės Makedonijos eksportas išaugo 31 proc., importas - 34 proc. Bendra eksporto vertė siekė apie 5,1 mlrd. EUR, importo - beveik 7 mlrd. EUR. Pagrindiniai prekybos partneriai – Vokietija, Didžioji Britanija, Graikija ir Kinija.	State Statistical Office - News release: External trade volume ,01-09.2021	
Investicijoms pritraukti į Lietuvą aktuali informacija			
Lietuvos verslo plėtrai aktuali informacija			
	„Standard & Poor's“ (S&P) patvirtino Kroatijos reitingą „BBB-/A-3“ su stabilia perspektyva , atkreipdama dėmesį į valstybės skolos sumažėjimą po rekordiškai aukšto jos lygio 2020 m. (atsigavus turizmo sektoriui), nedidelį grynąjį išorinį išiskolinimą, griežtą vyriausybės biudžeto politiką, tačiau reitingą riboja nedidelis pajamų lygis ir vis dar didelė valstybės skola. Daroma prielaida, kad toliau vyks piliečių skiepijimas nuo koronaviruso ir bus plėtojama turizmo veikla.	S&P affirms Croatia's 'BBB-/A-3' long- and short-term credit ratings with stable outlook (seenews.com)	
	Finansų agentūros (FINA) duomenimis, iš 139 009 2020 m. Kroatijoje registruotų įmonių tik 17 438 įmonės dirbo pelningai , o 24 157 įmonės patyrė finansinių nuostolių, 2 457 įmonių vykdytas bankroto procesas, o 1 273 įmonių buvo likviduojamos. Didžiausius nuostolius patyrė nekilnojamojo turto verslas, praradęs 755,7 mln. HRK (101 mln. EUR), ir gamybos įmonės, kurios prarado 403,2 mln. HRK (54 mln. EUR).	Annual reports - FINA EN	
	Zagrebo Ekonomikos instituto (EIZ) atlikto tyrimo duomenimis, 2020 m. Covid-19 pandemija labiausiai paveikė vidutines įmones, o mikro įmonės dėl savo lankstumo nukentėjo mažiausiai . 2020 m. mikro įmonių skaičius Kroatijoje išaugo 3,2 proc. lyginant su 2019 m., o mažų įmonių sumažėjo 3,1 proc., vidutinių – 7,3 proc. 2020 m. labiausiai krito vidutinių įmonių pajamos, mažiau – mikro, mažų įmonių.	Kako je pandemija utjecala na poslovanje malih poduzetnika u Hrvatskoj? Prva službena studija samo za Uplift.hr! Uplift	

	<p>Vertinant verslo sektorius, labiausiai nukentėjo viešbučių, kultūros, pramogų ir poilsio sektoriai, sumažėjo juose dirbančiųjų skaičius ir jų pajamos. Statybų sektorius išimtinai pasižymėjo verslo aktyvumu ir rezultatais.</p> <p>Labiausiai nukentėjo Dubrovniko-Neretvos apygarda. 2020 m. pajūryje veikiančių mikro, smulkus ir vidutinio verslo įmonių pajamos ženkliai sumažėjo, o žemyniniuose šalies regionuose verslo aktyvumas labai išaugo, todėl teigiama, kad pandemija tam tikra prasme turėjo įtakos regioninio išsivystymo lygio išlyginimui visoje Kroatijoje.</p>		
	<p>Kroatijos vyriausybės sprendimu nuo 2022 m. minimali neto mėnesinė alga padidės 10,3 proc. – nuo 3400 HRK (454 EUR) iki 3750 HRK (500 EUR) ir 50 proc. viršys šalies vidutinį atlyginimą. Tai tiesiogiai paveiks maždaug 51 tūkst. Kroatijos gyventojų, šiuo metu gaunančių minimalų atlyginimą.</p>	<p>Government of the Republic of Croatia - Minimum wage to rise by 10.3% to €500 in 2022</p>	
	<p>McKinsey Global Institute (MGI) ir „McKinsey & Company“ Adrijos padalinio atliktoje analizėje „Darbo ateitis Kroatijoje – Kroatijos darbo jėgos transformacija automatizavimo ir skaitmeninimo eroje“ teigiama, kad Kroatija iki 2030 m. praras apie 340 tūkst. darbo vietų, 140 tūkst. darbuotojų bus priversti keisti profesiją, tačiau šiuos prarastus darbus pakeis beveik tiek pat naujų profesijų ir augančių pramonės šakų darbo vietos dėl bendro produktyvumo didėjimo.</p> <p>Rekomenduojama didinti darbo našumą, siekiant tvaraus ekonomikos augimo ir pajamų augimo visose srityse, kas ypač svarbu visuomenės senėjimo kontekste. Teigiama, kad veikla, kuri šiuo metu sudaro apie 22 proc. visų Kroatijos darbuotojų darbo valandų, bus automatizuota, ypač gamybos, didmeninės prekybos, verslo, viešojo administravimo srityse.</p>	<p>McKinsey: 140,000 Croatian Workers Will Need to Change Occupations (total-croatia-news.com)</p>	
	<p>Per pastaruosius 20 metų bendra Europos investicinio banko (EIB) paskolų Kroatijos viešajam ir privačiam sektoriui suma viršijo 7 mlrd. EUR. Tolesnė EIB parama bus skirta Kroatijos ekonomikos konkurencingumo ir atsparumo didinimui, mažosioms ir vidutinėms įmonėms, darbo vietų kūrimui ir investicijoms.</p>	<p>Government of the Republic of Croatia - EIB remains important partner for Croatia, 7 billion € worth of loans signed in the last 20 years</p>	
	<p>Juodkalnijos statistikos biuro duomenimis, 2021 m. rugsėjo mėn. vidutinis rugsėjo mėnesio neto atlyginimas buvo 533 eurai, bruto - 796</p>	<p>Statistical Office of Montenegro - MONSTAT</p>	

	<p>eurai. Lyginant su 2021 m. rugpjūčio mėn., vidutinis atlyginimas padidėjo 0,2 proc., o lyginant su 2020 m. tuo pačiu laikotarpiu – padidėjo 1,7 proc. Atsižvelgiant į tai, kad vartojimo kainos 2021 m. rugsėjį, lyginant su 2021 m. rugpjūčio mėn., padidėjo 0,5 proc., realusis darbo užmokestis tuo pačiu laikotarpiu sumažėjo 0,3 proc.</p>		
Lietuvos turizmo sektoriui aktuali informacija			
	<p>2021 m. rugpjūčio mėn. į Kroatiją atvyko 4,1 mln. turistų, kurie praleido 26,2 mln. parų. Lyginant su tuo pačiu 2020 m. laikotarpiu, turistų skaičius išaugo 57 proc. ir sudarė 94,3 proc. turistų skaičiaus 2019 m. rugpjūčio mėn. Rugsėjo mėn. atvyko 1,9 mln. turistų (245 proc. daugiau nei 2020 m. tuo pačiu laikotarpiu), kurie praleido 12 mln. parų (147 proc. daugiau nei 2020 m.) ir beveik pasiekė 2019 m. rodiklius. Spalio mėn. fiksuojamas 50 proc. didesnis turistų skaičius nei 2020 m. tuo pačiu laikotarpiu (580 tūkst. turistų, kurie praleido 2,3 mln. parų).</p>	<p>U komercijalnom smještaju u kolovozu tek mali zaostatak u noćenjima iz 2019. SEEbiz.eu</p>	
Bendradarbiavimui MTEPI ¹ srityse aktuali informacija			
	<p>Kroatijos dirbtinio intelekto asociacijos (Cro AI) atlikto tyrimo „AI Landscape 2.0“ duomenimis, Kroatija išgyvena AI startuolių bumą: 2021 m. Kroatijoje buvo įkurti net 43 nauji AI startuoliai, o tai 60 proc. daugiau nei 2020 m. Startuolių augimą lydi ir investicijų augimas: 2020 m. startuolių pajamos siekė apie 3,5 mlrd. HRK (467 mln. EUR), o 2021 m. investicijų suma viršijo 5 mlrd. HRK (667 mln. EUR). Daugiau nei 60 proc. kapitalo sudaro vietinis kapitalas, 11 proc. - užsienio kapitalas. 27 proc. AI startuolių finansuojami iš mišrių šaltinių. Vyrauja privatus kapitalas (81 proc.). 2020 m. iš viso Kroatijoje buvo 170 AI įmonių, startuolių ir organizacijų, 2021 m. – net 330.</p>	<p>AI LANDSCAPE CroAI</p>	
Lietuvos ekonominiam saugumui aktuali informacija			

¹ MTEPI - moksliniai tyrimai, eksperimentinė plėtra ir inovacijos

	<p>Spalio 11 d. Kroatija kartu su Bulgarija, Čekija, Suomija, Prancūzija, Vengrija, Lenkija, Slovakija, Slovėnija ir Rumunija pasirašė iniciatyvą, kurioje ES raginama daugiau dėmesio skirti branduolinei energijai kaip veiksmingiausiam būdui kovoti su pasauline klimato kaita, dekarbonizuoti ekonomiką bei sumažinti energetinę priklausomybę nuo trečiųjų šalių. Teigiama, kad nepaisant to, kad atsinaujinantys energijos šaltiniai vaidina svarbų vaidmenį, Kroatijai būtini papildomi energijos šaltiniai, užtikrinantys pakankamą ir pastovią energijos paklausą.</p>	<p>Vlada Republike Hrvatske - Zašto je Europljanima potrebna nuklearna energija (gov.hr)</p>	
	<p>Spalio 14 d. Kroatijos vyriausybė artimiausiam 30 dienų laikotarpiui nustatė mažmeninę benzino kainos ribą iki 11,10 HRK (1,48 EUR) už litrą, o dyzelino – iki 11,00 HRK (1,46 EUR) už litrą, siekdama stabilizuoti benzino ir dyzelino kainas dėl kilusios naftos kainos pasaulinėje rinkoje ir sumažinti degalų kainų įtaką bendrai ekonominei veiklai bei užtikrinti tolesnį ekonomikos atsigavimą. Remiamasi 2007 m. Naftos ir naftos produktų rinkos įstatymo nuostatomis.</p>	<p>Government of the Republic of Croatia - We'll limits retail price of petrol to HRK 11.10 and of diesel to HRK 11.00</p>	
	<p>Kroatijos premjeras žada, jog iki 2033 m. Kroatija 43 proc. sumažins anglies dioksido išmetimą, 30 proc. padidins Adrijos jūros apsaugą ir kasmet iki 2030 m. pasodins po 1 mln. medžių. Valstybinė elektros bendrovė „Hrvatska elektroprivreda“ (HEP) skelbia, kad jos dukterinė įmonė - Plomino šiluminė elektrinė - laipsniškai atsisakys anglies naudojimo ir statys alternatyvių energijos šaltinių elektrines, iki 2030 m. pagaminsiančias 1500 MW energijos.</p>	<p>Jutarnji list - Plenković održao govor u Glasgowu: 'Hrvatska će s 45% sudjelovati u planu EU-a da smanji emisije CO2'</p>	
	<p>Naujienu portalas „European Views“, analizuodamas BRI (Belt and Road Initiative) ir Kinijos investicijas pasaulyje, atkreipia dėmesį į neigiamus BRI padarinius Europoje - Juodkalniją nuo 2014 m. slegia 1 mlrd. USD skola Kinijos eksporto ir importo bankui dėl Bar-Boljare greitkelio statybos, kurio įgyvendinimas vėluoja dvejus metus. Dėl šio projekto Juodkalnijos valstybės skola padidėjo iki 103 proc. BVP, skola Kinijai siekia daugiau nei 1/3 metinio valstybės biudžeto, o metinės palūkanos siekia 2 proc. paskolos. Juodkalnija kreipėsi į ES dėl skolos refinansavimo ir susitarė dėl grąžinimo su Vokietijos rekonstrukcijos kredito banku ir Prancūzijos plėtros agentūra.</p>	<p>With its “Global Gateway”, the EU is upping the pressure on China’s BRI (european-views.com)</p>	

	<p>Juodkalnijos elektros energijos birža (BELEN), Europos elektros birža (EPEX SPOT) ir Slovėnijos BSP SouthPool pasirašė susitarimą, kuriuos įsipareigojo plėtoti skaidrius ir efektyvius elektros energijos šaltinius bei padėti Juodkalnijai pasiekti Europos tarptautinės energijos agentūros (IEM) standartus.</p>	<p>Crnogorska Berza električne energije potpisala ugovor sa Evropskom (vijesti.me)</p>	
	<p>Spalio 20 d. Šiaurės Makedonijos, Bulgarijos ir Albanijos transporto ministrai pasirašė susitarimo memorandumą dėl VIII koridoriaus tiesimo iki 2030 m. Šiaurės Makedonija pagal šešerių metų vyriausybės strategiją į projektą investuos 2,7 mlrd. Eurų. Vien į geležinkelių infrastruktūrą planuoja investuoti daugiau nei 1 mlrd. eurų.</p> <p>Paneuropinis VIII koridorius yra intermodalinis Baris/Brindisi – Otranto/Otranto sąsiauris – Durreso uostas/uostas. Vlore – Tirana – Elbasanas – Kjafasanas – Struga – Kičevas – Gostivaras – Tetovas – Skopjė – Kumanovas – Kriva Palanka – Deve Bair – Kiustendilas – Sofija – Plovdivas – Burgasas/Varna maršruto koridorius, apimantis uostus, kelius, geležinkelio linijas, oro uostus ir kombinuotą bei intermodalinio transporto infrastruktūrą. Bendras jo ilgis yra 1220-1350 km, 52 proc. jo kelių infrastruktūros ir daugiau nei 55 proc. geležinkelių infrastruktūros yra Bulgarijos teritorijoje.</p>	<p>Bulgaria, North Macedonia and Albania sign rail corridor memorandum News Railway Gazette International</p>	
	<p>Nepaisant pasaulyje kylančių energetikos kainų, Energetikos ir vandens paslaugų reguliavimo komisija iki 2021 m. gruodžio mėn. neplanuoja didinti elektros kainų ir vyriausybė darys viską, kad kainos išliktų tos pačios. Šiuo metu Šiaurės Makedonijos elektrinių pagamintos elektros kaina - 36 EUR/MW. Planuojama beveik dvigubai padidinti Bitola ir Oslomej šiluminių elektrinių gamybos pajėgumus, taip pat padidinti anglies kasybą.</p>	<p>Бектеши: Струјата нема да поскапи до крајот на годината, нема потреба од прогласување кризна состојба Meta.mk Мазутот поевтинува, цените на бензинот и дизелот не се менуваат Meta.mk</p>	
Bendra ekonominė informacija			
	KROATIJA		
	<p>Pasaulio banko (PB) ataskaitoje pažymima, kad 2021 m. Kroatijos ekonomika augs 7,6 proc. Darant prielaidą, jog koronaviruso epidemiologinė</p>	<p>Competition and Firm Recovery Post-COVID-19 (worldbank.org)</p>	

	<p>situacija išliks palanki, spartus ekonomikos augimas turėtų tęstis 2022 m. ir 2023 m., o 2022 m. realusis BVP turėtų viršyti prieš krizę buvusį lygį. PB pažymi, kad platus fiskalinių paskatų paketas ir paskolų moratoriumas išsaugojo darbo rinkos užimtumą ir užkirto kelią staigiam ekonomikos susitraukimui bei skurdo didėjimui. Smulkiajam ir vidutiniam verslui padėjo vyriausybės parama, o didesnės įmonės labiau pasitikėjo paskolų atidėjimu, garantijomis ir naujomis paskolomis.</p>		
	<p>Spalio mėn. Tarptautinis valiutos fondas (TVF) Kroatijos ekonomikos augimo 2021 m. prognozę padidino iki 6,3 proc. (2021 m. rugsėjo mėn. prognozavo 5,4 proc., balandį - 4,7 proc.). Kroatijos ekonomikos augimo prognozės 2022 m. liko tos pačios – 5,8 proc.</p> <p>Šių metų metinės infliacijos projekcija padidinta 1,3 proc. punktu iki 2,0 proc., o 2022 m. – iki 1,3 proc, arba 0,8 proc. punktu. Nedarbo lygio 2021 m. ir 2022 m. perspektyvos sumažintos 1 proc. punktu iki 8,4 proc. (2021 m.) ir 8 proc. (2022 m.).</p> <p>Kroatijos nacionalinio banko (HNB) prognozės optimistiškesnės – 2021 m. tikimasi 8,5 proc. BVP augimo, tačiau atkreipiamas dėmesys į didelę valdžios sektoriaus ir išorės skolos riziką, dar didesnę nedarbo lygį ir žemą darbo rinkos aktyvumą bei santykinai didelį išiskolinimą ne finansų sektoriuje. Pokyčiai gyvenamojo nekilnojamojo turto rinkoje ir įmonių sektoriuje vertinami kaip finansinio stabilumo rizikos veiksniai vidutiniu laikotarpiu.</p>	<p>Republic of Croatia and the IMF</p>	
	<p>2020 m. pagal vienam gyventojui tenkančią grynojo finansinio turto dalį (12 511 EUR) Kroatija užima 32-ąją vietą pasaulyje (Lietuva – 31-ąją). „Allianz“ 2021 m. „Global Wealth Report“ duomenimis, 2020 m. Kroatijos namų ūkių bendrasis finansinis turtas išaugo 5,3 proc., kurį nulėmė bankų indėlių, sudarančių beveik pusę namų ūkio turto, padidėjimas 7,2 proc. Tai didžiausias augimas nuo 2008 m. Dėl mažėjančių palūkanų 8,3 proc. išaugo draudimo ir pensijų fondų turtas, tačiau 3,4 proc. atpigę vertybiniai popieriai atspindi prastus Kroatijos akcijų rinkos rezultatus ir vengimą investuoti į kapitalo rinkas.</p>	<p>2021 10 07 Global-Wealth-Report.pdf (allianz.com)</p>	